

Zv. adv. Viktors Lazdiņš

Korporācijas

Fraternitas Lettica

vēsturiskie posmi

Rīgā, 1934

„Universitas“ izdevums

Zv. adv. Viktors Lazdiņš

Korporācijas

Fraternitas Lettica

vēsturiskie posmi

Rīgā, /1934

FĒLOJ. UN FILĢ.
FAKULTĀTES
BIBLIOTEKA

VALTERA UN RAPAS
akc.sab.grāmatspiestuve
Rīgā, Brīvības ielā 129/133

I.

Priekšvēsture:

„Maskavas latviešu lasāms vakars“,
no 20. X. 1870. g. — 1883. — 19. IV. 1892. g.

II.

„Maskavas latviešu studentu vakars“.

Pirmais posms: 19. X. 1883. — XII. 1890. g.

Otrais posms: XII. 1890. g. — 12. I. 1902. g.

III.

Maskavas latviešu studentu sabiedrība
„Fraternitas Moscoviensis“.

Pirmais posms: 12. I. 1902. g. — 26. III. 1913. g. (resp.
XII. 1912. g.), bez krāsām ar korporācijas veidu.

Otrais posms: 26. III. 1913. g. (resp. XII. 1912. g.) —
27. IX. 1920. g., ar krāsām — korporācija.

IV.

Korporācija „Fraternitas Lettica“,

no 27. IX. 1920. g.

Maskavas universitāte,
(vecais nams),
dibināta 1755. g. 12. februārī.

Latvijas universitāte.

I.

Tā kā Rīgā varēja studēt tikai politechnikumā, tad hūmānītārās zinātnes latvieši studēja Tērbatā, Maskavā un Pēterpilī.

Maskavā latviešu studentus pievilka tas, ka tur varēja atrast nodarbošanos ar stundām un tur arī bija priekšā stipra latviešu kolonija, kurā latviešu students atrada lielu atbalstu.

Tā Maskavā kopš 1866. g. atradās Krišjānis Valdemārs, 1867. g. — Krišjānis Barons, 1867. g. — Fricis Brīvzemnieks, 1869. g. — Dāvis Jurjāns; 1871. g. — Ansis Bandrevičs un Jānis Sietiņsons, 1884. g. — Jēkabs Rempēteris un 1887. g. — Jēkabs Velme un vēl daudz citas personas, kuŗas bija atradušas nodarbošanos Maskavā.

Kr. Valdemārs bija studējis Tērbatā kamerālijas no 1854. līdz 1858. g., bijis korporācijas „Fraternitas Academica Dorpatensis“ loceklis, no 1859. g. līdz 1860. g. strādājis līdzī Pēterpilī pie „St. Peterburger Zeitung“, bet no 1862. līdz 1865. g. izdevis „Pēterburgas Avīzi“ un pēc tās slēgšanas ieradās Maskavā un strādāja pie „Moskovskija Viedomosti“, strādāja arī Maskavas jūrnieceības biedrībā.

Krišjānis Barons studējis Tērbatā matemātiku un astronomiju no 1856. līdz 1860. g., bijis korporācijas „Fraternitas Academica Dorpatensis“ biedrs, 1862. g. aizbraucis uz Pēterpilī un strādājis pie „Pēterburgas Avīzēm“, bet 1867. g. pieņēma Maskavā mājskolotāja vietu pie Stankevičiem.

Fricis Brīvzemnieks (Teodors Treulands) beidzis 1867. g. Gorku mērnieceības skolu un tā paša gada augustā ieradās Maskavā un strādāja pie krievu-latviešu-vācu vārdnīcas un pie krievu laikrakstiem (Katkova „Moskovskija Viedomosti“).

Tā tad pirmais, kas ieradās Maskavā, bija Krišjānis Valdemārs (1866. g.).

Frīdrihs Veinbergs ir arī bijis Maskavā, bet viņš tur ir bijis īsu laiku, un proti 1866. g. Viņš iestājās Pēterpils universitātes tiesību zinātņu fakultātē*), bet drīz pieņēma stundas Maskavā vicegubernātorā ģimenē; tad iestājās Maskavas universitātē kā brīvklaušītājs, un 1867. g. 9. jūnijā Maskavas universitātes padome viņam piesprieda tieslietu zinātņu kandidāta gradu. Pēc tam pēc kādiem mēnešiem atgriezās Jelgavā. Veinbergs nav sabiedriski darbojies līdz

*) Studiju laikā iestājās korporācijā Nevania, bet krāsas nav dabūjis.

Maskavā ar Valdemāru, Baronu un Brīvzemnieku, kuŗi 1870. g. 20. oktobrī nodibināja kopā ar Dāvi Jurjānu (mērnieks), Ansi Bandreviču (tēlegrafa nodaļas priekšnieks), Jāni Sietiņsonu (mērnieks), Pēteri Liepiņu, Kanningu, stud. iur. Krišjāni Kalniņu, Jāni Krodzenieku (aptiekas mācekļis), Andreju Šlēziņu, Jāni Vinkleru (mērnieks) „Maskavas latviešu lasāmo vakaru“.

Runājot par Maskavas latviešu studentu pulciņiem, nevar apiet šo „Maskavas latviešu lasāmo vakaru“, jo tas ir priekštecis „Maskavas latviešu studentu vakaram“, kas dibinājās 1880. g., bet galīgi parādījās atklātībā 1883. g. 19. oktobrī.

„Maskavas latviešu lasāmais vakars“ nebija reģistrēta biedriba, bet līdzīgi citiem „latvju vakariem“ tautas atmodas laikmeta tautiešu grupa, kuŗa turējās kopā vēl intimāk, nekā tas notiek oficiāli reģistrētās biedrībās, un tā mērķis bija pulcināt latviešus un attīstīt latviešu tautas kultūru.

„Maskavas latviešu lasāma vakara“ biedri bija kā studijas beigušie, tā arī nestudējušie un studenti.

Par šā vakara nodibināšanu un darbību nelaiķis vēsturnieks Jānis Krodzenieks (Krügers) atstājis sekojošas atmiņas:

„Manas atmiņas par latviešu vakara sākšanos Maskavā.

Maskavā tādu, kas sevī sāka justies par latviešiem, bija ap 70 gadiem pagājušajā gadu simtenī nevisai daudz, pie pirkstiem saskatāmi. Mēs, kas tur bijām, pulcējāmies ap Valdemāru un Brīvzemnieku. Bija gan daudz citu latviešu, kas tur Maskavā uzturējās, bet tie bija „pemci“ un no latvietības neko negribēja zināt, pat nesaprata, kas tas tāds par ērmu — latvietis. Tautiska apziņa toreiz gulēja bērna autos. Lai gan Valdemārs tā sakot bija latviešiem galva un tēvs, bet vistuvāk mums stāvēja Brīvzemnieks. Viņš vārda pilnā ziņā bija Valdemāra audzēknis. Bet kamēr pēdējais bija tā sakot ūniversāls ģenijs ar plašāko gara uzskatu, kam neviens lauks nebija svešs, kas bija politiko-oikonoms, pie tam polītiķis, filozofs, vēsturnieks, valodnieks u. t. pr., tamēr Brīvzemnieks koncentrēja visas savas jūtas, savu prātu un garu vienīgi uz latviešiem, bet viena kļūda viņam bija, pareizāk, iztrūkums: viņš nebija studējis, un tas pietika mūsu studējušiem jaunekļiem, kam gandrīz visiem bija pielipusi vācu-baltiešu sērga, ka cilvēkam, kas grib saukties par īstenu pilntiesīgu cilvēku, vajaga būt tā dēvētam literātam, tādām, kas vismazāk vienu sēmestri odis kādas augstskolas smaku. Un lūk, šā cenza Brīvzemniekam nebija. Pie mums vajadzēja būt cilvēkam, kam būtu bijusi kāda nozīme un svars sabiedrībā, vajadzēja būt pie mums Baltijā vai nu literātam, vai baronam; pēdējam pietika, ja arī nebūtu baudījis nekādas skolas, ar to, ka dzimis muižnieks. Tāda atmosfaira valdīja Baltijas sabiedrībā un bija arī pārņēmusi un ieperinājusies visos tanīs jaunekļos, kas bija apmeklējuši Baltijas ģimnāzi-

jas. Tas izpaudās arī Maskavā jau no pirmām dienām, kur ieradās tūliņ antagonisms Brīvzemnieka un Krišjāņa Kalniņa starpā. Iesākumā šis antagonisms tūliņ neparādījās spilgtākā krāsā, bet drīz vien gaiši uzliesmoja. Bet es esmu aizsteidzies priekšā. Te jārunā par vakara dibināšanu. Mēs bijām dzirdējuši, ka citur kur, vai nu Tērbatā, vai Pēterburgā, bija iesākuši vakarot. Mūsu, kā teicu, nebija daudz, tikai 8 cilvēki, kas pirmoreiz sanāca kopā 1870. g. 20. oktobrī. Atklāti likumīgi uzstāties toreiz nebija ko domāt. Tādēļ tikai paslepus, kā mēdz teikt, konspirātīvi, tas bija izdarāms. Mēs nesanācām vis vienā noteiktā zināmā dzīvoklī, bet notāj citā vietā, pa rindai pie pašiem dalībniekiem. Ja mūs policija tramdītu, tad tūliņ bija gatava zināma izruna: mēs svinam dzimšanas vai vārda dienu. Šai gadījumā bija vajadzīgi arī svinību liecinieki: kaktā bija vai nu kurvis alus, vai mucīņa un uz galda baltmaize, sviests un uzkožmie. Alkohollietot pie tam bija atmests, jo mēs negribējām būt dzērāji un piekopt žūpību. To turējām par kauna lietu. Sanācām ik pārnedēļas pa sestdienām. Šis vakars bija katram, pie kā satikāmies, jāizriko un uz paša maku. Pirmoreizi ieradās, kā labi atceros, 8: Brīvzemnieks, Dāvis Jurjāns, Pēteris Liepiņš, Kannings (soms), Krišjānis Kalniņš (stud.), Andrejs Schlösings (Slēziņš), Krodzenieks, astoto neatminos. Tas bija tas celms, iz kā izauga Maskavas latviešu biedrība. Mūsu biedru pienākums bija ievingrināties literāriskā laukā. Daži bija jau ieguvuši zināmu izveicību. Brīvzemnieks uzcītīgi nodarbojās ar etnografisko materiālu vākšanu un Maskavas etnografijas un antropoloģijas uzdevumā bija gadu iepriekš apceļojis Vidzemi un Kurzemi un savācis pietiekamu daudzumu etnografiska materiāla, ko apstrādāt viņš pašlaik bija iesācis; tad viņš apstrādāja latv.-krievu-vācu vārdnīcu, kurās izdošanu Valdemārs bija izgādājis no izglītības ministrijas; bez tam viņš rakstīja par latviešu lietām avīzēs: „Moskovsk. Viedom.“ un dzīvi piedalījās kā līdzstrādnieks pie Balt. Vēstn. Dāvis Jurjāns bija apdāvināts ar „poētisko āderi“, sacerējis it jaukus liriskus dzejolišus, šo to pārtulkojis no Nekrasova un pārtulkojis Pomjalovska romānu: „Zemu laužu laime“ (Meščanskoe ščastje), kas arī iespiests rakstos. Kr. Kalniņš jeb Kalnings bija jau kā Jelgavas ģimnazijas skolēns dalībnieks latviešu skolēnu vakaros un tur iemanījies rakstīt. Viņš no Maskavas piesūtīja rakstus Balt. Vēstnesim, kurās aprakstīta Maskavas dzīve. Schlösings tāpat bijis Jelgavas skolēns, nodarbojās ar latv. mītoloģiju un par to sarakstījis dažu labu apcerējumu, miris Rīgā kā cenzors. — Tie bija mūsu literāriskie spēki. Mēs citi bijām šādi tādi līdzskrējēji, kam vēl bija tikai jāmacās. Kā no šā redzams, tad mūsu uzdevums bijis nodarboties un mācīties par darbiniekiem latviešu literatūras laukā.

Arī dziedāšanu mēs piekopām, bet tā nebija nekāda mākslīga, tikai jautrības dēļ, kā tas jaunekļu starpā parasts,

1876. g.

Maskavas latviešu vakarnieku grupa.

Sēž: Fr. Brīvzemnieks-Treulands, Gorku mērn. sk. 1864.—67. g., ieradās Maskavā 1867. g.; Kr. Barons, Tērb. math., astr. 1856.—60. g., ier. M. 1867. g.; Kr. Valdemārs, T. kamerālījas 1854.—58. g., ier. M. 1866. g.; Ansis Bandrevičs, tēlegr. ierēdn.; Andersons, tēlegr. ierēdn. — Stāv: A. Slēziņš, M. Lazer. inst., M. phil. 1872.—86. g. † 1892. g.; T. Lesņikovs, M. math. 1875.—79. g.; Krodzeniēks - Krūgers, M. philol. 1874.—78., ier. M. 1869. g.; J. Sietiņsons, Gorku mērn. sk., ier. M. 1871. g.

un mēs dziedājām tautas dziesmas, kuŗas Cimze pašlaik bija radījis. Arī līdz ar to visu mēs paši lūkojām izglītoties un parakstījām tai ziņā derīgākos laikrakstus un žurnālus. Bez latviešu laikrakstiem, kuŗu toreiz bija nedaudz, mēs dabūjām žurnālu „Znaņije“ un kādus vācu laikrakstus. Šai lietā katram bija jāmaksā par mēnesi 20 kap.

Nodibinājām bibliotēku, kuŗa ar laiku pārgāja latv. biedrības bibliotēkā un kuŗā bija apm. 400 num. Mūsu biedru skaits auga gan, bet lēnām. Valdemārs, jebšu gan skaitījās par biedru, bet bija īstēni goda persona, kas nebija pakļauts mūsu tuvākiem noteikumiem, bet ieņēma izcilu stāvokli. Arī Krišjānis Barons, mūsu „daiņu tēvs“, kas dzīvoja uz laukiem pie Stankevičiem par mājas skolotāju, piedalījās mūsu vakaros, kad bija iebraucis Maskavā. Tad pienāca klāt Bandrevičs (Valdemāra mācekļis jūŗas lietās un vēl tagad joprojām piekopdams šo lauku), tēlegrafisti Andersons un Bušs, farmaceits Grots, studenti Jēk. Vinklers, Lerchs, Kreišmanis, Lesņikovs, skolotājs Sietiņsons un vēl daži citi.“

Par Maskavas latviešu lasāmā vakara iziršanu Krodzenieks raksta šā:

„Sikākas ziņas šai lietā es nevaru pasniegt, jo biju 7 gadus projām no Maskavas. Kad aizgāju atpakaļ, varēja redzēt, ka nevalda vairs tā satiecība un tā saprašanās, kuŗa bija agrāk, bet par visu to nenākas stāstīt. Arī gan vēl turējāmies kopā, sanācām kopā viesnīcās, svinēdami it kā kādus svētkus, kuŗi ārēji noritēja it kā diezgan satiecīgi dalībnieku starpā, bet serdē jau kvēloja dalīšanās un šķirošanās diglis. Galīgā sēcesija notikās tad, kad uzstājās sociālisti ar J a n s o n u priekšgalā. Kuŗā gadā tas notikās, nemāku teikt, bet tikai atminu to, ka tas notikās Tatāru viesnīcā (gost. Rossijsa), kur sanāca īpaši karstā strīdū J a n s o n s ar K r a s t k a l n u. Jansons bija nolasiijis ķengāšanās apcerējumu par latviešu romantiski-lirisko dzeju.“

Maskavas latviešu „vakara“ darbību ir aprakstījis Ž. Unams „Burtnieka“ 1932. g. Nr. 6. un 7. un „Universitas“ 1932. g. Nr. 12. (44) un Nr. 15. (47) un to neatkārtošu.

Tomēr Maskavas studenti ar laiku tiecās pēc sava patstāvīga pulciņa, jo ja jau Tērbatā un Rīgā bija sevi patstāvīgi studentu organi, kālab tad Maskavas studentiem tādu nenodibināt.

Še arī bija savi īpatnēji apstākļi. Proti Fricis Brīvzemnieks, kuŗš bija viens no „Maskavas latviešu lasāmā vakara“ visenerģiskākajiem locekļiem un līdz ar to arī vadonis, nebija studējis, bet tikai beidzis Gorku mērniecības skolu. Reiz viņš, nopeldams tos studentus, kuŗi neuzrādīja sekmes savās mācībās, bija nosaucis viņus par „vanckariem“, kas radīja studentos pret viņu naidu. Studenti turpretim ne visi viņu atzina, un netaikās Krodzenieks savā vēstulē Zeifertam 1914. g. 14. decembrī starp citu par šo jautājumu izsakās šā: „Īpaši Kalniņš (vēlāk Latviešu biedrības priekšnieks) ar Šlēziņu uzstājās pr. Br. un minēja viņu kā nestudentu, kā „knotu“ Baltijas ģimnazistu un studentu garā. Varbūt, ka arī gudrībai bija sava loma, jo gribēja būt par priekšnieku.“

II.

Ar 1880. g.*) lieta galīgi nobrieda, jo tasni šinī gadā iestājās Maskavas universitātē 8 latviešu jaunekļi, un proti — Ādams Butulis (med., studēja no 1880. līdz 1885.), Augusts Zandbergs (med., 1880.—85.), K. Šnace (phil., 1880.—84.), Kārlis Ādams (iur., 1880.), Jānis Lasis (med., 1880.—84.), Rūdolfs Mauriņš (iur., 1880.—84.), Kristaps Preisbergs (phil., 1880.—86.) un Ādams Allažs (phil., 1880.—84.).

Tad 1881. g. iestājās Maskavas universitātē Jānis Reinbergs (phil., 1881.—82.), 1882. g. Jānis Čakste (iur., 1882.—86.), Tenis Ore (iur., 1882.—1886.), Ansis Kalniņš (math., 1882.—

*) Fricis Veinbergs — 1866. P., 1867. M. Dip. 1867. g. 9. VI., † 24. V. 24. g.

Jānis Krodzemieks — M. 1874.—78.; † 1. X. 24. g.

Maskavas latviešu studentu vakars 1884. g. (resp. 1885. g.).

Apakšējā rindā: F. Vinklers, math, un K. Snace, philol. — Videjā rindā: Ā. Allažs, philol., R. Mauriņš, iur., J. Lasis, med., A. Zandbergs, med., J. Čakste, iur., E. Veniņš, iur., J. Reinbergs, philol. — Augšējā rindā: Zakis (Hāze), philol., J. Samils, math., J. Kalniņš, iur., Ā. Butuls, med., A. Kalniņš, math., J. Švanbergs-Gulbis, philol., T. Ore, iur., K. Preisbergs, philol.

1886. g.

„Maskavas latviešu studentu vakars“.

Apakšējā rindā: J. Lasis, med.; J. Hartmanis, med.; J. Švanbergs-Gulbis, phil.; J. Kness, phil.; J. Kreicbergs, iur. — Augšējā rindā: Fr. Veiklevičs, iur.; J. Čakste, iur.; Ed. Veniņš, iur.; A. Kalniņš, math.; K. Barons, med.; K. Ādams, iur.

1886.) un Fricis Vinklers (math., 1882.—87.); bet 1883. g. Jānis Kalniņš (iur., 1883.—87.) un Andžs Sumbergs (iur., 1883. līdz 1887.).

Šie studenti arī nodibināja jau tiro studentu pulciņu ar nosaukumu „Maskavas latviešu studentu vakars“, un šādu nosaukumu lieto nelaikis ārsts Pēteris Kalniņš savā dienas grāmatā un šāds nosaukums tiek lietots Maskavas latviešu studentu sabiedrības „Fraternitas Moscoviensis“ statutu 70. p.

Par tā izcelšanos raksta bijušais „Maskavas latviešu lasāmā vakara“ biedrs publicists A. Bandrevičs rakstā „Jānis Čakste manā atmiņā“ sekojošo: „Tanī laikā saradās Maskavā vairāki latvieši: ... no kuriem daži piedalījās vakarnieku pulciņā, bet citi tikoja nodibināt savu studentu sabiedrību. Draudzīgas saites starp vecajiem vakarniekiem un no jauna pienākušiem studentiem kļuva vēsas un labā saprašanās starp pirmajiem un pēdējiem tikpat kā izira.“

Tiesām 1883. g. 19. oktobrī (1. novembrī) šis studentu pulciņš reprezentējās ar mielastu Maskavā, Tatāru viesnīcā, Petrovskajas līnijā, un no šās dienas arī skaita šā pulciņa dibināšanas dienu.

„Maskavas latviešu studentu vakaram“ ir bijuši savi statūti, bet īpašs priekšnieks nav bijis, bet sapulces vadījuši pē-

dējo kursu studenti, bet tad visvecāki 1883. g. bija stud. med. Ādams Butulis, stud. med. Augusts Zandbergs.

Minētais Dr. Pēteris Kalniņš savā dienas grāmatā 1887. g. 4. novembrī noteikti min par Maskavas latviešu studentu vakara statūtiem, kas būtu jāgroza, tā tad statūti ir bijuši. Viņš arī atzīmē, ka 1886. g. 6. septembrī bijusi M. L. L. V. (lasi „Maskavas latviešu lasāmā vakara“) sapulce pie „Austruma“ redaktora Velmes.

Dr. A. Zandbergs par „Maskavas latviešu studentu vakaru“ nodibināšanos jau liecina 1931. g. 16. aprīlī sekojošo: „Maskavas studentu pulciņš Maskavā nodibinājās pēc manas iestāšanās universitātē, t. i. 1880. gadā. No tā laika līdz 1886. gada pirmajai pusei esmu bijis pulciņa biedrs. Jānis Čakste, stud. iur., arī piederēja pie tā pulciņa. Nekādas šķelšanās studentu pulciņā manā laikā nav notikušas, protams, viena daļa turējās ciešāk kopā, otra — mazāk. Jānis Čakste ne 1883. g., nedz kādā citā iepriekšējā, nedz vēlākā gadā nekādu jaunu pulciņu jeb grupu nav nodibinājis un tādēļ arī nevarēja būt tā priekšnieks. Pulciņa gada svētkus mēs esam svinējuši vienā otrā viesnīcā, arī „Tatarskaja Gostipicā“ (Petrovskaja līnija). Studentu pulciņš svešus, t. i. nestudentus neuzņēma. Tādēļ arī neuzņēma savā pulciņā Brīvzemnieku-Treulandu, lai gan viņš to bija vēlējies...“

Tomēr atsevišķa „Maskavas latviešu studentu vakara“ nodibināšanās itnebūt nenostādīja latviešu studentus Maskavā gluži separāti no vecā „Maskavas latviešu lasāmā vakara“. Kad 1885. g. Velme sāka izdot „Austrumu“, tad 1885. g. 19. februārī viņš rīkoja Tatāru viesnīcā vakaru, lai no jauna tuvinātu studentus ar vecajiem vakarniekiem. Par šo raksta Ž. Unams, „Burtņieka“ 1932. g. Nr. 6.

Ka attiecības nākamajos gados ir palikušas intimākas, par to noteiktu liecību dod minētais netaisnais Dr. Pēteris Kalniņš, kuŗa dienas grāmata sākas ar 1886. g. 25. jūliju un beidzas ar 1888. g. 31. maiju.

Dr. Pēteris Kalniņš ir abu vakaru biedrs un apmeklē kā vienu, tā otru, kā vienā, tā otrā tiek lasīti referāti un veco vakarnieku vakarus apmeklē viņš un citi studenti.

Kad 1886. g. 31. augustā Maskavā nomirst rakstnieks Kaspars Biezbārdis, tad no viņa atvadās no vecajiem vakarniekiem — Brīvzemnieks, bet no „Maskavas latviešu studentu vakara“ Gustavs Knezs.

1886. g. 6. septembrī Dr. P. Kalniņš atzīmē savā dienas grāmatā sekojošo: „Šodien bija pirmā M. L. L. V. sapulce pie A. redaktora (lasi „Austruma“ redaktora Velmes). Bija atnācis labi daudz viesu. Ievēlēja par vadoniem V. (Velmi) un stud. K. (stud. iur. G. Knezu). Vakaru pavadījām it patīkami. Krodznieks lasīja no Latv. vēstures it interesantu darbu. V. uzaicināja mani kritizēt; kritika ir zināms vieglāka, kā darbs pats, un tāpēc arī ielaižos kritikā. Priekš nākamā vakara nosprieda, ka man vajagot izstrādāt...“

1886. g. 20. septembrī tas pats stud. med. P. Kalniņš jau „Maskavas latviešu lasāmā vakarā“ nolasa savu referātu par „tautas poēzijas celšanos un nīkšanu“.

Viņa laika biedri ir no jau agrāk minētajiem Fr. Vinklers (math.), Jānis Kalniņš (iur.), Andžs Sumbergs (iur.), bet no jaunākajiem sekojošie: 1884. g. iestājušies Eduārs Veniņš (iur., 84.—89.), Frīdrihs Veiklevičs (iur., 84.—87.), Kārlis Barons (med., 84.—91.), Gustavs Knezs (phil., 84.—88.), Zaķis (Hase), (phil., 84.—88.), Jānis Švānbergs (Gulbis), (phil., 84.—88.), J. Šamils (math., 84.—87.), 1885. g. iestājušies — Jānis Kreicbergs (iur., 85.—90.), Jānis Leimanis (med., 85.—87.), Jānis Hartmanis (med., 85.—90.); 1886. g. iestājušies — Fricis Garais (iur., 86.—91.), Aleksandrs Zorgenfreijs (phil., 86.—90.), Kārlis Ozoliņš (iur., 86.—90.), Pēteris Kalniņš (med., 86.—95.).

Arī lielākā daļa no šiem studentiem apmeklēja „Maskavas latviešu lasāmo vakaru“, kuŗa sapulces notiek pie Brīvzemnieka, Velmes, Zandberga, stud. iur. Kreicberga un citiem.

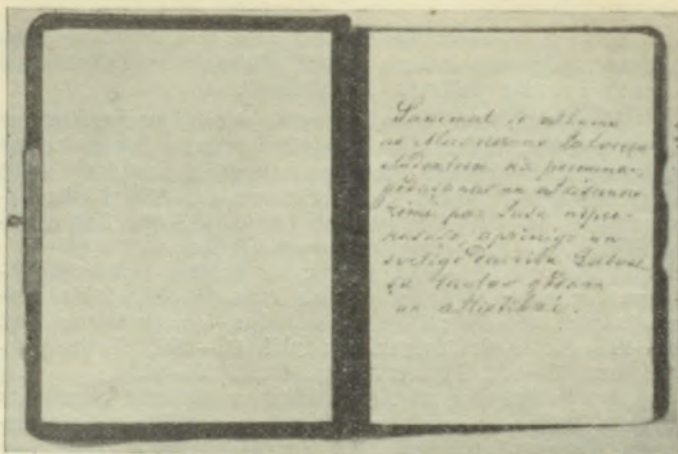
Kā studenti, tā vecie vakarnieki savus rakstus ievieto „Baltijas Vēstnesī“, „Austrumā“ un „Dienas Lapā“, kuŗa sāka iznākt 1886. g. Neskatoties uz to, ka studenti ar Brīvzemnieku bija nonākuši konfliktā, viņi tomēr no viņa atvadās ar lielu sirsnību, kad 1887. g. viņš atstāj Maskavu, lai dotos jaunā darbā uz Latviju. Atvadišanās notiek Zvirbuļu kalnos.

Ir uzglabājies mazs albums, kādu Maskavas studenti uzdāvājuši Brīvzemniekam, kad viņš atstājis Maskavu, un albumā pirmajā lapas pusē ierakstīts sekojošais: „Sapemiet šo albumu no Maskavas latviešu studentiem kā piemīņas, godāšanas un atzišanas zīmi par Jūsu nepieklusušo, apzinīgo un svētīgo darbību latviešu tautas godam un attīstībai“, — kas liecina par to, ka studenti varējuši arī būt ļoti objektīvi pret Brīvzemnieku, neskatoties uz to, ka bija nodibināts blakus „vakarniekiem“ īpašs studentu pulciņš.

Kad 1885. g. 19. decembrī Rīgā nomirst agrākais „vakarnieks“ Latviešu biedrības priekšnieks Krišjānis Kalniņš, tad Maskavas latviešu stud. vakara biedrs stud. iur. Jānis Leimanis Maskavas latviešu vārdā atvadās no aizgājēja un uzliek uz viņa kapa vainagu ar uzrakstu: „Kalniņam 1885. g. 22. decembrī Maskavas latvieši“. „Spoža zvaigzne pārtēcēja pār tautiņas tīrumu“.

1887. g. studentu skaits palielinājās ar sekojošiem: Bernhards Nolle (med., 87.—93.), Kārlis Ziglevics (med., 87.—91.), Gustavs Saulītis (phil., 87.—90.), Ernests Fricsons (med., 87.—90.), Mārtiņš Bruņinieks (phil., 87.—91.); — 1888. g. iestājās universitātē: Aleksandrs Pētersons (iur., 88.—94.), Voldemārs Grandenbergs (iur., 88.—94.), Miķelis Gobiņš (iur., 88.—92.), Kārlis Igne (math., 88.—95.), Jēkabs Reinfelds (iur., 88.—93.), Hugo Pētersons (med., 88.—95.), Otto Zāmuēlis (iur., 88.—91.), Jānis Stradiņš (iur., 1888. gadā); Jānis Kalacs (med., iur. T. 88.—89., P. 89.—93. Fr. L. fil. no 9. IV. 23. g. — izst.).

No 1888. g. 18. līdz 21. jūnijam Rīgā tika sarīkoti „Latviešu III vispārējie dziedāšanas svētki, uz kuriem no Maskavas

Albums, kuŗu dāvināja latvieŗu studenti Brīvzemniekam, atstājot Maskavu.

vas atbrauca arī 13 „Maskavas latvieŗu studentu vakara“ biedri ar „veco vakarnieku“ Rempēteri priekšgalā, kuŗš bija viņiem iestudējis dziesmu svētku dziesmas.

Iepriekš Maskavas studenti bija uzaicinājuši 1888. g. 1. maijā korporācijas „Lettoniu“, „Seloniju“ un Pēterpils studentus noturēt pēc dziesmu svētkiem sanāksmī Altonavas dārzā, lai radītu kopdarbību. Šo uzaicinājumu viņi nosauca par „cirkulāru“, un sanāksmes mērķis tiek formulēts šā: „Mēs esam stipri pārliecināti, ka tāda sapulce, tāda dzīva vārdu izmaiņa starp ļaudīm ar dažādu karakteri, audzināšanu un dažādiem ētiskiem pārliecinājumiem un ieskatiem, un pie tam ļaudīm, kas saistīti interesēm pie dārgas un tuvas tautiskas lietas, ļaudīm, kas atdevušies apzinīgi un brīvi, bet at-

1888. g.

„Maskavas latviešu studentu vakars“.

Apakšējā rindā: K. Igne, math.; M. Gobiņš, iur.; K. Ozoliņš, iur. — Vidējā rindā: P. Kalniņš, med.; K. Barons, med.; F. Gairis, iur.; E. Veidenbergs, konservāt.; J. Lasis, med.; G. Knezs, phil.; J. Leimanis, iur. — Augšējā rindā: A. Zorgenfreijs, phil.; E. Fricsons, med.; J. Kreicbergs, iur.; G. Saulītis, phil.; J. Stradiņš, iur.

devušies ar miesu un dvēseli, ar visu jaunības karstumu un spēku savai tautai, saviem tautiskiem ideāliem, būs lieliskā mērā auglīga un ražīga sabiedriskai dzīvei. Mums nāktos grūti uzskaitīt visus tos labumus, kurus tāda sapulce atnestu dzīvei, bet tas arī nebūs vajadzīgs“.

Šo „cirkulāru“ parakstījuši stud. med. J. Leimanis, stud. iur. J. Kreicbergs un stud. iur. K. Ozoliņš (nesen mirušais senātors).

„Maskavas latviešu studentu vakars“ nav bijusi korporācija, bet tam bijušas labas attiecības ar latviešu korporācijām, kas izriet no tā, ka 1887. g. 14. maijā vakarnieki apsveic „Lettoniu“ tās dibināšanas dienā, bet uz „Maskavas latviešu studentu vakara“ dibināšanas dienu 1888. g. 19. oktobrī stud. iur. J. Kreicbergs paraksta „Lettonia'i“ ielūgumu un „Lettonia's“ konvents 1888. g. 14. oktobrī nolemj apsveikt „Maskavas studentus ar tēlegrammu uz gada svētkiem.“

Arī 1889. g. ar stud. iur. E. Branča parakstu „Lettonia“ tiek aicināta uz „Maskavas latviešu studentu vakaru“ gada svētkiem, un „Lettonia“ atbild ar tēlegrammu.

Bet drīz „Maskavas latviešu studentu vakara“ vienprātība zūd, un „vakars“ sašķelas sekojošos apstākļos.

1889. g. Maskavas universitātē iestājās — Kristaps Sumbergs (iur., 89.—93.), Kristaps Valters (iur., 89.—93.), Aleksandrs Veidners (iur., 89.—93.), Evalds Brancis (iur., 89.—93.), Andrejs Sīmanis (iur., 89.—93.), Aleksandrs Birks (iur., 89.—94.), Andrejs Meike (iur., 89.—94.), M. Krajevskis (iur., 1889. g.); — 1890. g. Pēteris Šmits (phil., 90.—91.), Paulis Vīgners (nat., med., 90.—95.), Kārlis Pauļuks (iur., 90.—94.), Bernhards Nolle (math., med., 90.—97.), Otto Štolcs (iur., 90.—96.), Krišjānis Goldmanis (med., 90.—93.), Jānis Jansons (iur., 90.—95.), Vilhelms Etmanis (iur., 90.—96.), Jūlijs Volfs (iur., 1890. g.), Aleksandrs Haritonovskis (iur., 90.—94. P. fil. ar 26. X. 23. g.).

Līdz ar šo „studentu vakars“ bija skaita ziņā ļoti pieaudzis, bet līdz ar to zuda viņa viengabalainība.

Šķelšanos radīja tas apstāklis, ka viens no biedriem, un proti nelaiķis Miķelis Gobiņš nebija laikus atdevis no palīdzības fonda aizņemtos 35 rbl., par ko viņu izslēdza. Viņam piebiedrojās A. Birks, E. Brancis, V. Grandenbergs, K. Igne, K. Pauļuks, A. Pētersons, H. Pētersons, P. Šmits, A. Veidners, O. Zāmuēlis, J. Volfs.

Pie mājoritātes palika: P. Kalniņš (par kuŗa dienas grāmatu ir augstāk runa), K. Barons, Kr. Sumbergs, A. Sīmanis, Fr. Gaŗais, Štromanis, A. Reimanis, Kr. Valters, M. Bruņinieks, Krajevskis, J. Dzenītis, J. Jansons, Kr. Goldmanis, V. Etmanis, B. Nolle, P. Vīgners, O. Štolcs, Vistucs.

Abi pulciņi eksistēja kādus gadus paralēli, un mazākais ar Gobiņu priekšgalā tiek saukts par „pirmo pulciņu“ un mājoritāte par „otro pulciņu“.

Lai neceltos pārpratumi, mazākumā palikušais pulciņš 1890. g. 6. decembrī ar stud. iur. Evalda Brances parakstu ziņo „Lettonia's“ konventam, ka līdzšinējo Maskavas latviešu studentu vakaru turpina 12 studenti, ka otrais pulciņš kaut gan saucoties par to pašu senāk pastāvošo vakaru, strādājot citādā garā. Jau senāk pastāvošā un tagad minēto 12 studentu turpinātā vakara mērķi esot: pulcināt studentus, kuŗiem interese par latviešu tautu, kopt savā starpā draudzīgu sadzīvi, strādāt priekš latviešu intelektuālās un morāliskās attīstības, sniegt pēc iespējas materiālu palīdzību trūcīgiem biedriem. Teorijā arī lielākais pulciņš atzīstot šos mērķus par pareiziem, bet darbos izrādoties, ka strādā tiem pretīm, jo izstumjot no sava vidus biedrus niecīgas vainas dēļ, tikai pretēja gara vadīti. Esot nogājuši uz pilnīgi illēģāla ceļa, bez kāda pamata iznīcinādami no kases statūtiem paragrafu, ko dibinātāji bija noteikuši par negrozāmu (pabalsti tika dalīti uz galviņām, bet šo paragrafu grozīja tai ziņā, ka pabalstus piešķir tikai trūcīgiem).

Nekādi nevarēdami ne savu morāli, ne savu loģiku samērot ar šādiem patvarīgiem darbiem, 12 biedri atdalījušies un turpinājot līdzšinējo vakaru tai garā, kāds bijis atzīts par pareizu vairākgadīgiem piedzīvojumiem, ievērodami tās pareizās tradīcijas, kādas pastāvēja līdz šim, un padodamies

1891. g. Pēc „Maskavas latviešu studentu vakara“ sašķelšanās; lielākā grupa, kas pēc dažiem gadiem izbeidzās.
Apakšējā rindā: O. Štolcs, iur., Kr. Sumbergs, iur., A. Vistucs, nat., med. — Vidējā rindā: A. Reimanis, philol., B. Nolle, nat., med., P. Vigners, med., Dr. K. Barons, P. Kalniņš, nat., med., A. Šimanis, iur., kāds farmaceits. — Augšējā rindā: M. Krajevskis, iur., Stromanis, philol., M. Bruņenieks, philol., Veidenbergs, konservātorists, J. Dzenītis, nat., J. Jansons, iur., Kr. Valters, iur., Kr. Goldmanis, med., V. Ētmanis, iur.

1892. g.

„Maskavas latviešu studentu vakars“ — pirmais pulciņš pēc šķelšanās, kas arī turpināja vakaru.

Apakšējā rindā: A. Birks, iur., A. Krastkalns, iur. — Vidējā rindā: M. Gobiņš, iur., K. Igne, math., E. Brance, iur., J. Volfs, iur., A. Veidners, iur., J. Skregge, iur. — Augšējā rindā: K. Pauļuks, iur., J. Krūmiņš, iur., A. Pētersons, iur., V. Grandenbergs, iur.

tiem pamata likumiem, kādus devuši priekšteči. Viņi cer, ka cien. tautieši un biedri letoņi turpinās ar viņiem veco biedrisko satiksmi. Tas tā arī noticis, jo savstarpīgie uzaicinājumi uz gada svētkiem Maskavā (19. oktobrī) un Tērbatā (5. maijā) turpinājušies, un proti 1891. g. 9. oktobrī Lettoniāi sūtīto uzaicinājumu paraksta Maskavas studentu vakara vārdā stud. iur. M. Gobiņš un stud. iur. A. Veidners; 1892. g. 14. maijā — I vakara vārdā stud. iur. A. Veidners; 1893. g. 14. maijā Maskavas latviešu studentu vārdā stud. iur. A. Krastkalns; 1895. g. 6. oktobrī stud. iur. J. Krūmiņš; 1896. g. 6. oktobrī — stud. iur. J. Blumbergs; 1897. g. 13. oktobrī — stud. med. R. Krimbergs; 1898. g. 13. oktobrī — stud. iur. P. Kauls; 1899. g. 7. oktobrī — stud. iur. Fr. Kēnigsvalds; 1900. g. 15. oktobrī — stud. iur. A. Strausmanis.

Tomēr šo 12 vīru pulciņš savus gadus vairs nav skaitījis no 1883. g. 19. oktobra, bet tikai no sašķelšanās brīža, jo 1901. g. 17. oktobrī Maskavas latviešu studentu „Vakara“ vārdā un uzdevumā stud. iur. A. Strausmanis nosūta „Lettoniāi“ šādu ielūgumu: „Pagodinos ielūdzot cien. „Lettoniū“ uz Maskavas latviešu studentu „Vakara“ 10 gadu pastāvēšanas svētkiem, kuŗus svinēsīm 27. oktobrī, Kontinentālā vies-

1896. g.

„Maskavas latviešu studentu vakars“.

Apakšējā rindā: J. Francmanis, nat.; K. Blumbergs, med. —
 Vidējā rindā: P. Dulbe, iur.; J. Purgals, iur.; J. Krūmiņš, iur.;
 L. Lapinskis, pharm.; R. Krimbergs, med. — Augšējā rindā:
 O. Valters, med.; K. Pētersons, nat.; A. Vittenbergs, med.;
 A. Zadne, math.

nicā. Sākums plkst. 1/9 vakarā. „Lettonias“ konvents tur-
 pretim joprojām aicina „pirmo pulciņu“ uz saviem gada svēt-
 kiem un apveic to viņa gada svētkos.

Abu pulciņu darbība parādījās 1891. g., kad 25. novembrī
 nomira Maskavā Kr. Valdemārs. Viņa liķi pavadīja uz Rīgu
 4 Maskavas studenti, un proti stud. iur. A. Krastkalns un
 stud. iur. A. Birks no pirmā pulciņa, bet stud. phil. M. Bruņi-
 nieks un stud. iur. Kr. Valters no otrā pulciņa. Valdemāra
 liķis ticis novietots Rīgas latviešu biedrībā, un pie viņa zārka
 stāvējuši goda sardze no Rīgas, Maskavas, Pēterburgas un
 Tērbatas latviešu studentiem.

Pirmā pulciņa filistri uzlikuši uz Valdemāra kapa sidraba
 vainagu un stud. iur. A. Birks turējis atvadišanās runu, bet
 stud. iur. A. Krastkalns nolīcis vainagu. No otrā pulciņa no
 Valdemāra atvadījušies stud. iur. K. Valters un stud. phil.
 M. Bruņnieks, runu turējis pēdējais.

Silti izjustās runas atrodamas „Baltijas Vēstnesī“ Nr. 275.
 1891. g. Otrā pulciņa biedri izdeva 3 rakstu krājumus, un
 proti: 1891. gadā „Pūrs I“, 1892. g. „Pūrs II“ un 1894. g.
 „Pūrs III“, bet pirmais pulciņš 1895. g. „Ziniski-populāru rak-
 stu virkni“. Tomēr otrais pulciņš izira, jo kreisi elementi,
 kā Jansons, Vigners, Etmanis, bija tie faktori, kuŗi noveda to

1899. g.

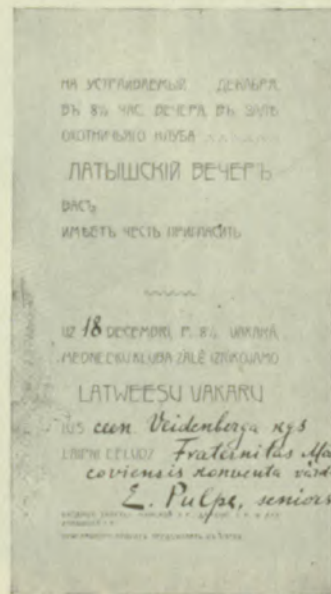
„Maskavas latviešu studentu vakars“.

Apakšējā rindā: J. Liepiņš, med.; P. Kauls, iur.; nezināms. — Vidējā rindā: E. Dreiberģs, med.; P. Dulbe, iur.; J. Melbārds, pharm.; R. Krimberģs, med.; K. Kalniņš, iur.; F. Kēnigsvalds, iur. — Augšējā rindā: A. Strausmans, iur.; K. Kvēlberģs, iur.; P. Gobiņš, iur.

pie izbeigšanas. Līdz ar Valdemāra nāvi (Brīvzemnieks bija atstājis Maskavu jau 1887. g.) atslāba arī „Maskavas latviešu lasāmā vakara“ darbība, un pēdējā prēmija par dabas zinātniskiem rakstiem tika izspriesta 1892. g. 19. IV — ar ko arī šā „vecā vakara“ darbība noslēdzās.

„Maskavas latviešu studentu vakara“ pirmā pulciņa laika biedri sākot ar 1891. g. bija sekojoši:

1891. g. arī Mārtiņš Bruņinieks (phil.) — iestājās Maskavas universitātē Andrējs Krastkalns (iur.), Jānis Krūmiņš (iur., 91.—96.), Jānis Skrege (iur., 1891. g.); 1892. g. — Jānis Purgālis (iur., 92.—96.); 1893. g. — Ansis Vitenberģs (med., iur., 1893. g.); 1894. g. — Jānis Francmanis (math., 94.—98.), Oskars Valters (med., 94.—00.), Roberts Krimberģs (med., nat., 94.—03.), Arturs Zade (iur., 94.—99.); 1895. g. — Pēteris Dulbe (iur., 95.—99.), Kārlis Pētersons (nat., 95.—98.); 1896. g. — Frīdrihs Zilbers (iur., 96.—01.), Fricis Kēnigsvalds (iur., 96.—04.), Ernests Dreiberģs (med., 96.—01.), Pēteris Kauls (iur., 96.—00.), Rūdolfs Müllers (iur., 96.—00.), Edgars Francmanis (med., 96.—03.); 1897. g. — Vilis Graudiņš (med., 97.—02.), Vilis Altbērģs (math., 97.—03.); 1898. g. — Aurelijs Zēberģs, (H. 98.—02., F. L. fil. ar 11. I. 1914. g., Kārlis Kvēlberģs (iur., 98.—02.), Porfirijis Gobiņš (iur., 98.—02.), Jānis Liepiņš (med., 98.—03.), Konst. mērn.

Sarikojumu ielūgumi.

- 1) Dejas vakaram, ko sarikoja Maskavas latviešu studentu vakaru filistri 1902. g. — 2) un 3) Maskavas latviešu studentu sabiedrības «Fraternitas Moscoviensis» vakaram 1903. g. 18. decembrī.

inst. stud. Roberts Bērziņš (98.—03.), Kārlis Kalniņš (iur., 98.—02.), Krišjānis Blumbergs (med., 98.—01.); 1899. g. — Alfrēds Strausmanis (iur., 99.—02.), Konstantīns Hiršs (Gaigals) (iur., 99.—06.), Eduards Pulpe (math., 1899. g.), Richards Kraščiņš (med., 99.—06.); 1900. g. — Aleksandrs Gubens (iur., 1900. līdz 04.), Jānis Lazdiņš (phil., iur., 1900.—02.), Gustavs Neimanis (math., 1900.—03.); 1901. g. — Voldemārs Bekeris. (iur., P. 1901.—8. M. 13. g. F2. L. fil. no 1913. g.), Richards Gegers (phil., 1901.—03.), Konst. mērn. inst. stud. Jānis Kociņš (1901. g.), Osvalds Berkholds (nat.), Roberts Vītols (phil., med.); 1902. g. — Aleksandrs Būmanis, (iur., P. 02., T. 03., P. 04. Fr. 14. fil. no 26. X. 23. g.), techn. inst. stud. Ernests Ratermanis, Jānis Dambekalns (iur., 02.—09.), Juris Kēmanis (iur., 02.—07.), Rūdolfs Gangnuss (nat.), Kārlis Eglītis, (iur., T. 02.—05., M. 05.—09. — fil. no 12. XII. 25. g.

III.

Pirmais pulciņš sevi nosauca tāpat kā priekš šķelšanās par „Maskavas latviešu studentu vakaru“ un šo nosaukumu paturēja līdz 1902. g., kad pulciņš reprezentējās atklātībā Rīgā starp 1902. g. 11.—14. janvāri Rīgas latviešu biedrībā ar dejas vakaru, brokastīm, fotografēšanos un sapulci.

Uz Maskavas filistru sarīkojamo dejas vakaru 1902. g. 11. janvārī izsūtīja un parakstīja ielūgumus Maskavas filistru vārdā Dr. A. Butulis, A. Krastkalns un J. Purgalis. Uz brokastīm 1902. g. 12. janvārī ielūgumus parakstīja no filistriem tās pašas personas, bet no studentiem stud. iur. A. Strausmanis.

Par šiem izrikojumiem „Balss“ redaktors — cand. iur. A. Vēbers („B.“ Nr. 3. 1902. g.) raksta sekojošo:

„Maskavas augstskolas dibināšanas dienā, 12. janv., šīnī augstskolā izglītotie latvieši, kas dzīvo Rīgā, Jelgavā un šo pilsētu apkārtņē, sarīkoja Rīgas latviešu biedrības namā brokastis, pie kurām piedalījās uz ielūgumu vairāki Maskavas latviešu studenti un citu augstskolu bijušie un tagadējie audzēkņi. Piedalīšanās pie brokastīm bija ļoti dzīva, un pats brokasts tika pavadīts netraucētā omulībā. Kā agrākie, tā tagadējie Maskavas studenti nosūtīja savai Alma mater apsvēcināšanas telegrammu. Dibināšanas dienas priekšvakarā Maskavas augstskolas agrākie audzēkņi ar savām ģimenēm sarīkoja Rīgas latviešu biedrības zālē dejas vakaru ar mākslas uzvedumiem. Šis vakars izdevās ļoti spoži. Piedalīšanās bija lieliska, tāpēc, ka vakarā bija ieradusās gandrīz visas Rīgā un viņas apkārtņē dzīvojošās ievērojamākās latviešu ģimenes. Pēc tam svētdienā Maskavas augstskolas agrākie un tagadējie latviešu studenti likās fotografēties kopbildē par piemīni šim pirmajam lielākam sarīkojumam Rīgā no Maskavas latviešu agrāko studentu puses.“

Brokastīs pēmuši dalību daudz letoņu un seloņu.

1902. g. 12. janvārī.

Otrā dienā pēc Maskavas filistru rīkotā „dejas vakara” Rīgas latviešu biedrībā. No šās dienas „Maskavas latviešu studentu vakars” saucās par Maskavas latviešu studentu sabiedrību „Fraternitas Moscoviensis”.

I. (apakšējā) rindā: R. Krastiņš, med., R. Vītols, philol., J. Liepiņš, med., A. Gubens, iur., K. Hiršs, iur., O. Berkolds, nat. — II. rindā: J. Kreicbergs, adv., filistrs, A. Butuls, ārsts, fil., A. Vēbers, redaktors, viesis, Fr. Veinbergs, adv., fil., Meijs, Maskavas kadetu korpusa vācu valodas skolotājs, viesis, Fr. Veiklevics, notārs, fil., O. Zamuels, adv., fil. — III. rindā: K. Pauļuks, adv., fil., K. Ozoliņš, adv., fil., A. Krastkalns, adv., fil., T. Ore, adv., fil., E. Pulpe, math., F. Zilbers, iur., Fr. Kenigvalds, adv., fil., J. Purgals, adv., fil. — IV. rindā: R. Berziņš, Konstantīna mērniec. inst., J. Kociņš, Konst. mērn. inst., K. Kalniņš, iur., P. Dulbe, adv., fil., E. Dreiberģs, med., A. Strausmanis, iur., J. Lazdiņš, philol., iur.

1902. g. rudenī.

**Maskavas latviešu studentu sabiedrība „Fraternitas
Moscoviensis“.**

Apakšējā rindā: J. Dambekalns, iur.; J. Kēmans, iur.; R. Gangnuss, math. — Vidējā rindā: R. Bērziņš, Konst. mērn. inst.; R. Krastiņš, med.; V. Atlbergs, math.; E. Pulpe, math.; K. Hiršs (Gaigals), iur.; J. Liepiņš, med. — Augšējā rindā: O. Berkholds, math.; R. Gegers, phil.; J. Kociņš, Konst. mērn. inst.; E. Rattermanis, techn. inst.; A. Gubens, iur.

1902. g. 14. janvārī noturēta studentu un filistru sapulce un nolemts turpmāk saukties par Maskavas latviešu studentu sabiedrību „Fraternitas Moscoviensis“. Tikuši izstrādāti jauni statūti, kas paredzēja jau aktīvo prēzidiju ar senioru priekšgalā, filistru konventu, jaukto konventu, sodus, kandidātu institūtu (bez balsstiesībām), kārtējas sapulces un literāriskus vakarus.

Arī par šo jauno lēmumu tika ziņots korporācijām „Lettonia“, un, domājams, arī „Talavijai“ un „Selonijai“, sekojošais: Maskavā pastāvošais „Maskavas latviešu studentu vakars“ saucas turpmāk „Fraternitas Moscoviensis“. Piekopdams līdzšinējos „vakara“ mērķus, „Fraternitas Moscoviensis“ izsaka vēlēšanos arī turpmāk uzturēt veco sirsnīgo satiksmi ar „Lettoniū“.

Fraternitas Moscoviensis konvents.

Ar šo nu „studentu vakars“ bija pielīdzinājies korporācijām, bet vēl bez krāsām.

Pirmie seniori bija stud. iur. Konstantīns Hiršs un stud. math. Eduards Pulpe.

1903. g.

Maskavas latviešu studentu sabiedrība „Fraternitas Moscoviensis“.

R. Lamsters,
math., iur.

V. Lazdiņš,
math., iur.

A. Strazdiņš,
iur.

J. Balodis,
Konst. mērn. inst.

A. Kambergs,
iur.

Maskavas latviešu studentu sabiedrības „Fraternitas Moscoviensis“ biedri sākot ar 1903. g. — 1911. g. bija sekojošie:

1903. g. — Konst. mērn. inst. stud. Jānis Balodis (03.—07.), Hugo Blūmentāls (math.), Reinholds Lamsters (math., iur., 03.—09.), Viktors Lazdiņš (math., iur., 03.—10.), Frīdrihs Silpiņš (math.), Andrejs Strazdiņš (iur., 03.—09.);

1904. g. — Aleksandrs Bārda (iur., phil., 04.—10.), Kārlis Bēke (phil.), Aleksandrs Birznieks (phil., 04.—10.), Frīdrihs Gaillītis (iur., 04.—06.), Augusts Pētersons (med.), Kārlis Puriņš (iur., 04.—10.), Emīls Skadiņš (med., 04.—10.), Aleksandrs Kambergs (iur., 04.—08.), Hermanis Albats (iur., 04.—11.), Aleksandrs Grāps (med., 04.—07. M.);

1905. g. — Jūlijs Krūmiņš (phil., iur.), Jūlijs Šmits (iur.);

1906. g. — Arturs Bēke (math., 06.—11.), Nikolājs Johan-

1910.

Maskavas latviešu studentu sabiedrība „Fraternitas Moscoviensis“.

Sēž: E. Strautnieks, iur.; M. Kaulens, phil.; K. Puriņš, phil., iur.; E. Grīnbergs, iur.; A. Beķis, math.; A. Ābeltiņš, iur.; E. Rozentāls, med., K. Kalējiņš, iur. — Stāv: A. Lāčgalvs, iur.; M. Krūmiņš, math.; K. Beķis, phil., B. Cīrulis, iur.

sons (math., 06.—10.), Juris Lerchs (math.), Edgars Lejnieks (math.);

1907. g. — Aleksandrs Lāčgalvis (iur.), brīvkl. iur. Kārlis Kalējiņš, Eduards Rozentāls (med., 07.—13.), Eduards Strautnieks (iur.), Bērtulis Cīrulis (iur., 07.—10.), Ernests Grīnbergs (iur., 07.—11.), Aleksandrs Zariņš (hist.);

1908. g. — Oskars Valdmanis (iur., 08.—12.), Lazareva instit. stud. Pēteris Blaus, Alfrēds Birznieks (iur.), Alfrēds Alksnis (iur.), Jānis Matisons (iur.);

1909. g. — Andrejs Peka (med., nat.), Alfrēds Ābeltiņš (iur., 09.—13.), Miķelis Krūmiņš (nat.), Jānis Princis (med.);

1910. g. — Jānis Freidenfelds (iur., 10.—14.), Visvaldis Čakste (iur.), Jānis Skudra (iur.);

1911. g. — Arturs Ligers (med.), Leopolds Kaufmanis (med.), Jūlijs Feldmanis (iur.), Herberts Jākobsons (iur.), Mintauts Čakste (iur.), Alfonss Miške (iur.), Gustavs Spīss (math.), Kārlis Bergmanis (math.).

1912. g. — Valentīns Dāvis (iur., 12.—16.) — fil. no 26. X. 23. g., Jānis Ankrovs (M. kom. inst. 12.—16.; Latv. ūn. 21.—25.) — fil. no II. 34. g., Jānis Kūlmanis (iur.), Aleksandrs Grīnups (med.), Bruno Krieviņš (iur.), Viktors Dāle (iur., iest. augstsk. 1911. g.), Mārtiņš Abuls (iur.);

1910. g. 22. jūnijā.

Pēc V. vispārejiem latviešu dziesmu svētkiem Rīgā.

«Kopīgs latviešu korporāciju «komerss». — Latviešu studentu korporācijām «Selonijai», «Lettonijai», un «Fraternitas Moscoviensis» vakar Altonavā bij kopīgs komerss, pie kura ņēma dalību arī filistri, «Talavijas» nepiedalījās. Bij gluži impozants skats, kad komersa dalībnieki pievakarē, apm. kādos 20 pasta ratos, nobrauca no R. L. B. nama. Jauniešu starpā redzēja krāsastērptu dažu labu pazīstamu sirmu galvu. (R. Av. Nr. 141, 1910. g. 25. VI.). — ņēma dalību sekoši frateri: iur. E. Strautnieks, iur. K. Purviņš, Laz. inst. P. Blaus, iur. A. Lāčgalvs, iur. O. Valdmanis, nat. M. Krūmiņš, iur. B. Cīrulis, fil. A. Strausmanis, fil. A. Krastkalns.

1911./12. g.

**Maskavas latviešu studentu sabiedrība „Fraternitas
Moscoviensis“.**

Apakšējā rindā: K. Bergmans, math.; H. Jākobsons, iur. —
Vidējā rindā: M. Čakste, iur.; A. Pekka, nat., med.; O. Vald-
manis, aur.; J. Krodzenieks-Krūgers, phil.; A. Lāčgalvs, iur.;
A. Ābčiņš, iur.; L. Kaufmanis, med. — Augšējā rindā: B. Ci-
ruls, iur., J. Skudra, iur., G. Spiss, J. Feldmanis, iur., J. Frei-
denfelds, iur.; A. Ligers, med.

1913. g. — A. Lipsbergs (phil.), Vilis Hübners (iur.), Antons
Ozols (iur.), iest. augstsk. 1912. g., Valdis Jursons (iur., iest.
augstsk. 1912. g.), Arnolds Apmanis (nat.).

1914. g. — A. Amans (math.), Kārlis Kūlmanis (iur.), Os-
valds Bilkins (iur.), Edgars Rempe (iur.), Pommers (iur.).

1915. g. — K. Krieviņš (iur.), Jānis Krēbss (iur.), Jānis
Romānovs (inž.).

1915.—1920. g. — kara gadi.

Tuvākā sakarā frateri nāca ar korporācijām „Lettoniu“,
„Seloniju“ un „Talaviju“ V. vispārējos latviešu dziesmu svēt-
kos Rīgā, 1910. g. jūnijā.

1910. g. 22. jūnijā viņi piedalās „Selonijas“ un „Lettonias“
sarīkotajā komersā Altonavas dārzā.

Sakarā ar šo arī nobrieda vajadzība pēc krāsām.

1912. g. 11. janvārī tika Rīgā svētīta tradicionālā Tat-
janas diena, kur studenti ar filistriem jau pārrunāja krāsu
jautājumu.

Pirmās krāsas tika pieņemtas 1911. g. rudenī, un proti
tumši zils, sidrabs, zaļš; korporācijas statūtus parak-
stīja studenti: L. Kaufmanis, J. Feldmanis, A. Ligers, K. Berg-

1913. g.

Korporācija „Fraternitas Moscoviensis“.

Apakšējā rindā: A. Ābeltiņš, iur.; N. Johansons, math.; A. Pekka, med.; K. Kalējiņš, brīvkl. iur.; E. Rozentāls, med. — Augšējā rindā: A. Ligers, med.; J. Freidenfelds, iur.; A. Miške, iur.; M. Abbuls, iur.; L. Kaufmans, med.; G. Špiss, math.

manis, A. Peka, M. Čakste, A. Miške, H. Jākobsons, G. Špiss, J. Freidenfelds, B. Cīrulis, J. Skudra, A. Ābeltiņš, A. Lāčgalvis un O. Valdmanis.

Šie statūti netika iesniegti apstiprināšanai, jo pieņemtās krāsas ir kollizējušās ar vienu no Tērbatas korporācijām, bez tam bija zudusi vienprātība, un lēmums par krāsu pieņemšanu tika atcelts. Krāsu jautājums tomēr tika 1912. g. rudenī par jaunu likts dienas kārtībā, un ziemā ar balsu vairākumu aktīvo konventā, piedaloties Maskavā dzīvojošiem filistriem, tika pieņemtas krāsas — tumši zils, zaļš, zelts un apstiprināta devīze „Scientia pro patria“. Oficiālā atbilde par krāsu apstiprināšanu no Pēterpils pienāca 1913. g. 26. martā.

1913. g. 12. aprīlī „Lettonia'i“, „Selonijai“ un „Talavijai“ „Fraternitas Moscoviensis“ konvents ziņo par krāsu pieņemšanu.

1913. g. maijā filistru prezidijs sasauca filistru konventu, lai katrs varētu izšķirties, vai viņš vēlas palikt par „Fraternitas Moscoviensis“ biedru arī pēc krāsu pieņemšanas.

Jau aktīvo konventā bija bijuši daži pret krāsām, bet viena daļa padevās konventa lēmumam (stud. iur. J. Freidenfelds, stud. med. L. Kaufmanis), kurpretim citi lēmumu neatzina, ar ko arī šķīrās no „Fraternitas Moscoviensis“.

Korporācijas „Fraternitas Moscoviensis” komerss Rīgā
1913. g. 15. jūnijā.

Apakšējā rindā: O. Valdmans, L. Kaufmans, A. Ābeltiņš, —
Otrā rindā: F. Veiklevičs, J. Purgals, A. Butuls, J. Lasis,
K. Ziglevics, A. Krastkalns, Fr. Veinbergs, J. Krodzenieks,
K. Igne, A. Veidners, — Trešā rindā: A. Gubens, A. Meike,
E. Strautnieks, E. Freibergs, R. Krimbergs, K. Pauļuks, A. Pē-
tersons, K. Ozoliņš, J. Reinfelds, J. Kreicbergs, O. Zamuels, —
Ceturta rindā: E. Rozentāls, E. Bekers, M. Abbuls, A. Pekka,
A. Miške, A. Ligers, J. Freidenfelds, E. Grinbergs, A. Lāčgalvs,
B. Cīrulis.

Tas pats arī notika ar filistriem, proti krāsas neatzina J. Čakste, K. Kēnigsvalds, K. Hiršs, T. Strausmanis, R. Gegers, J. Kēmanis, K. Puriņš un A. Gubenis (pēdējais tomēr vēlāk atgriezās).

1913. g. 15. jūnijā tīek svinēts Rīgā internais komerss krāsās, un tanī piedalās jau 27 filistri, bet vispār krāsas bija atzinuši 36 filistri un 14 aktīvie, kurpretim krāsu neatzinēji palika mazākumā, proti tikai 10 filistri, bet aktīvo tikai kādi 4.

Krāsu pretinieki, un proti K. Puriņš, J. Kēmanis, K. Hiršs, A. Strausmanis, Fr. Kēnigsvalds un J. Čakste izsūtīja uzaicinājumu arī tiem filistriem, kuŗi jau bija izšķīrušies par krāsām, lai ierodoties 1914. g. 3. janvārī Latviešu biedrībā uz filistru pilno sapulci, kuŗā noskaidrošot attiecības pret „jaundibināto studentu korporāciju „Fraternitas Moscoviensis”.

Filistru konventu atsevišķi locekļi sasaukt protams nevarēja, bet to varēja tikai saskaņā ar st. p. 28. un 29. filistru konventa prezidijs, otrām kārtām prezidijs jau bija saaucis filistru konventu 1913. g. maijā, un krāsu neatzinējiem atlikās tikai vilkt konsekvences un izstāties, jeb paziņot, ka

1913. g.

Konventa dzīvoklī: pie sienas korporācijas „Fraternitas Moscoviensis” vapenis ar Juri Uzvarētāju, cirķeli, devīzi „scientia pro patria” un vēsturisko datumu 19. X 1883. g.

Augšā: Vilis Hübners, iur. (vēlāk studēja Tērbatā); vidū: Arvids Lipsbergs, philol., Leopolds Kaufmanis, med., oldermanis, Antons Ozols, iur., apakšējā rindā: Arnolds Apmanis, math. (vēlāk studēja Tērbatā agr. un atkal Maskavas Petrovsk. Razum. lauks. inst.) un Valdis Jursons, iur.

krāsas pieņem. Jau daudz vēlāk, proti 1914. g. februārī, tika zināms, ka krāsu neatzinēji nodibinājuši studentu sabiedrību „Orientis”, kuŗu valdība apstiprinājusi vēl tikai 1916. g. 9. martā un kuŗa sākot ar 1920. g. saucas par „Austrumu”.

IV.

Vairākums turpretim turpināja Maskavas latviešu studentu sabiedrību „Fraternitas Moscoviensis” ar krāsām, un pārnākot Latvijā un mainot Maskavas alma mater pret Latvijā alma mater jauktais konvents 1920. g. 27. septembrī pēc Latvijas ūniversitātes pieprasījuma nolēma turpmāk saukties par „Fraternitas Lettica”.

Ž. Unams savā rakstā „Tautiskā doma Maskavas latviešu vakaros”, runājot par „Maskavas latviešu lasāmo vakaru”, atzīmē, ka par vakarnieku locekļiem tikuši uzņemti tikai ļađi pārbaudīti latvieši, un tiem bijis jādod zvērasts jeb svinīgs solījums pašam būt īstam tautībniekam un kur un kā var atbalstīt vakarniekus, kad jaunais vakarnieks šādu zvērastu bija devis, tad visi ar viņu sadzēruši brālību, dziedot šādu trā-

1914. g. 14. jūnijā.

Korporācijas „Fraternitas Moscoviensis“ (no 1920. g. 27 septembra „Fraternitas Lettica“) komerss.

Apakšējā rindā: Br. Krieviņš, iur., A. Lipsbergs, phil., J. Kūlmanis, iur., Valters. — Otrā rindā: J. Purgalis, adv., fil., J. Kreicbergs, adv., fil., A. Pētersons, adv., fil., Dr. K. Ziglevics, fil., J. Lasis, ierēdnis, fil., K. Igne, skol., fil., M. Gobiņš, notārs, fil., A. Krastkalns, adv., fil., A. Meike, notārs, fil. — Trešā rindā: Fr. Veiklevičs, notārs, fil., A. Abeltiņš, adv., fil., A. Veidners, tiesn., fil., A. Lāčgalvis, adv., fil., P. Gobiņš, ierēdnis, fil., V. Bekers, adv., fil., Fr. Gaillītis, adv., fil., A. Zēbergs, adv. fil. — Augšējā rindā: J. Freidenfelds, adv., fil., E. Grinbergs, adv., fil., A. Gubenis, adv. fil., V. Lazdiņš, adv. fil., A. Valdmanis, adv. fil., M. Abulis, iur., viceseniors, A. Ligers, med., old., Dr. E. Rozentāls, fil., E. Strautnieks, adv., fil., Dr. A. Pekka, fil.

dicionālu dziesmu: „Brālis esmu es, brālis esi tu, kopā dzēram brālību”.

Šī dziesma tikusi dziedāta arī studentu vakarā. Tomēr šis brālības lozungs ir bijis Maskavas latviešu studentu starpā divas reizes jālauž, un proti kā jau minēts 1890. g. pie „Maskavas latviešu studentu vakara” sašķelšanās, kur vairākums (otrais pulciņš) izīra, bet mazākums (pirmais pulciņš) notūrējās un pārvērtās par Maskavas latviešu studentu sabiedrību „Fraternitas Moscoviensis”.

Un otro reizi, kad „Fraternitas Moscoviensis” frateri saskaldījās krāsu jautājuma dēļ. Pēc krāsu pieņemšanas vairākums turpināja „Fraternitas Moscoviensis”, bet mazākums sāka pulcēties „Orientā”, vēlākajā „Austrumā”.

Maskavas latviešu studentu sabiedrība „Fraternitas Moscoviensis.“

Sabiedrības mērķi.

1. Sabiedrības mērķis ir: pulcināt Maskavas augstskolu latviešu audzēkņus, sniegt saviem biedriem materiālu palīdzību, pabalstīt viņus vispusīgā izglītībā un veicināt savā starpā sabiedrisku dzīvi.

2. Lai sasniegtu savu mērķi, sabiedrība: notur sapulces, kuņās a) apspriež vispārīgas Sabiedrības lietas un b) nolasa un apspriež no biedriem izstrādātos zinātniskus un literāriskus darbus, 2) uztur bibliotēku, 3) uztur kasi, 4) aizdod biedriem naudu, 5) izrīko saviesīgus vakarus (literāriskus, mūzikālistiskus) u. t. t., 6) izdod populāri-zinātniskus rakstus.

Sabiedrības līdzekļi.

3. Sabiedrības līdzekļus sastāda: 1) aktīvu biedru iemaksas, 2) dāvinājumi, 3) ienākumi no izrīkotiem priekšlasījumiem, literāriskiem vakariem, teātra izrādēm un filistru gada maksas.

Sabiedrības sastāvs.

4. Sabiedrības locekļi dalās: 1) balstiesīgos un nebalstiesīgos biedros, 2) filistros un goda filistros.

5. Par nebalstiesīgiem biedriem var tikt uzņemti jebkuŗas Maskavas augstskolas abēju dzimuma audzēkņi, brīvklaušitāji un brīvklaušitājas, ja viņus liek priekšā divi no balstiesīgiem biedriem un sapulce viņu uzņemšanai ar balsu vairākumu piekrīt.

Piezīme: Konservātoristi var tikt uzņemti tikai iz speciālām klasēm.

6. Nebalstiesīgam biedram pēc 5 mēnešu laika notecešanas, rēķinot no viņa iestāšanās dienas Sabiedrībā, var tikt piešķirtas balstiesīga biedra tiesība, ja to liek priekšā pilnā sapulcē 2 no balstiesīgiem biedriem.

7. Biedri, balstiesīgi un nebalstiesīgi, kas ar savu izturēšanos un darbiem diskreditē Sabiedrību, var ar $\frac{2}{3}$ visu balstiesīgu biedru balsu vairākumu tikt no Sabiedrības izslēgti vai uz noteiktu laiku, vai arī pavisam.

8. Izstājies biedrs var tikt no jauna uzņemts kā nebalstiesīgs ar vienkāršu balstiesīgu biedru balsu vairumu, ja to liek priekšā divi no balstiesīgiem biedriem.

Piezīme. Bijušam balstiesīgam biedram sapulce ar balsu vairumu var piešķirt balstiesības arī priekš 2 mēnešu laika no viņa uzņemšanas dienas, ja 2 no balstiesīgiem biedriem to liek priekšā.

Piezīme pie § 6. Nebalstiesīgam biedram, kas bijis agrāk kādas citas latviešu studentu sabiedrības balstiesīgs biedrs, sapulce var dot balstiesību arī pirms divu mēnešu noteicēšanas pēc biedra iestāšanās.

9. Izslēgts nebalstiesīgs un balstiesīgs biedrs no jauna var tikt uzņemts ar visu balstiesīgu biedru $\frac{3}{4}$ balsu vairumu, ja viņu liek priekšā 2 no balstiesīgiem biedriem.

10. Katrs biedrs, kas atstāj augstskolu, kursu beidzis vai nebeidzis, līdz ar to atstāj arī sabiedrību.

11. Biedrs tiek uzskatīts par izstājušos no tās dienas, kad tas par savu izstāšanos ir paziņojis valdei.

Biedru pienākumi un tiesības.

12. Katrs biedrs maksā biedru naudu, kuŗas lielumu noteic pilna sapulce katra akadēmiska gada sākumā.

13. Biedrs, kuŗš nav samaksājis biedru naudu par iepriekšējo sēmeni, kā arī biedrs, kuŗš nav atlīdzinājis parādu par iepriekšējo gadu, tiek dzēsts iz biedru skaita līdz parāda samaksai.

14. Ja biedrs pie Sabiedrības atstāšanas nespēj visas savas maksāšanas kasei nolīdzināt, viņam par nenomaksāto summu jāizraksta vekselis, pēc noteiktas formas.

15. Biedrs, kas bez pietiekoša iemesla atraujas no kārtīgas sapulču apmeklēšanas, var tikt pēc sapulces sprieduma sodīts.

16. Katram biedram ikkuŗā gadā jānolasa „Fraternitas Moscoviensis”. Sabiedrības sapulcē pašizstrādāts darbs latviešu valodā. Kārtība, kādā biedriem jālasa, noteic sapulce katra akadēmiskā gada beigās uz nākošu gadu.

17. Biedram izstrādātais darbs, vismaz nedēļu pirms nolaišanas sapulcē, jānodod pašizvēlētam oponentam iz Sabiedrības locekļiem.

18. Nebalstiesīgiem biedriem ir sekošas tiesības: 1) piedalīties ar balstiesību pie literāriskām sapulcēm, 2) piedalīties pie Sabiedrības kārtējām un ārkārtējām sapulcēm bez lemjošas balstiesības, 3) izlietot Sabiedrības bibliotēku un izrakstītos laikrakstus, 4) piedalīties bez lemjošas balstiesības filistru konventos.

19. Balstiesīgiem biedriem ir sekošas tiesības: 1) piedalīties pie visām sapulcēm ar lemjošu balstiesību, 2) dabūt iz kases aizņēmumu uz 4 nedēļām un uz studiju laiku, 3) piedalīties pie filistru konventa bez lemjošas balstiesības, 4) tikt izvēlētam visos sabiedrības amatos un komisijās, 5) sasaukt sapulci ar aizrādījumu uz sasaukšanas iemeslu.

20. biedris literāriskās sapulcēs viesus uz savu atbildību.

Filistri un goda filistri.

21. Katrs balstiesīgs biedrs, kas atstāj augstskolu, kursu beidzis vai nebeidzis, var tikt uzņemts filistros pēc studentu sapulces lēmuma ar balsu vairākumu.

22. Par goda filistriem var tikt uzņemtas: 1) personas, kas veicina kaut kādā ziņā Sabiedrības uzplaukšanu, un 2) darbinieki latviešu tautas laihā, ja filistru un biedru sapulces priekš to uzņemšanas izteicas.

23. Ja filistrs iestājas par biedru, viņš zaudē savas filistra tiesības.

24. Goda filistriem un filistriem ir sekošas tiesības: 1) § 18 zem 1. pkt., § 19 zem 5. un § 20. minētās tiesības, 2) piedalīties pie filistru konventa ar balstiesību, 3) piedalīties pie Sabiedrības kārtējām un ārkārtējām sapulcēm bez balstiesības.

25. Filistri maksā biedru naudu, kuņas lielumu noteic filistru konvents. Norma 5 rub. gadā.

26. Ja filistrs 3 gadu laikā nav samaksājis biedru naudas, viņš tiek filistru konventam likts priekšā striķēšanai iz filistru skaita.

27. Filistriem un goda filistriem katru gadu piesūta kases un gada pārskatu.

28. Filistri izvēl prēzesi, sekretāru un centrālkasieri iz filistru vai goda filistru skaita ar balsu vairākumu uz 3 gadiem.

29. Prēzesa pienākumi un tiesības ir: 1) būt Sabiedrības priekšstāvim attiecībā pret visām iestādēm un personām, 2) nosacīt filistru konventa laiku un vietu, 3) atcelt jau izziņotu konventu, 4) uzstādīt dienas kārtību noturamam filistru konventam, 5) paziņot noturama konventa dienas kārtību, vietu un laiku sekretāram dēļ izziņošanas goda filistriem, filistriem un valdes priekšniekam.

30. Sekretāra pienākumi ir: 1) vest filistru konventa protokolus un ierakstīt tos sevišķā „protokolu grāmatā“, 2) izziņot goda filistriem un valdes priekšniekam konventa vietu, laiku un dienas kārtību, 3) sarakstīt sevišķā grāmatā goda filistru un valdes priekšnieka adreses, 4) vest izejošo korespondenci.

31. Centrālkasiera pienākumi ir: 1) saņemt no revīzijas komisijas vekselus, izdot par viņu saņemšanu apliecību un ievest saņemtos vekselus sevišķā „vекseļu grāmatā“, 2) paziņot vekseļa devējam vienu mēnesi priekš termiņa, kad vekselis notek, 3) protestēt vekselus likumīgā laikā, 4) iesūdzēt neizpirktus vekselus.

32. Filistru konventos ar balstiesību piedalās filistri un goda filistri. Konvents izvēl sev sapulces vadoni. Konventos aspriež uz filistriem attiecošas lietas.

33. Filistru konvents ir pilntiesīgs, ja $\frac{1}{6}$ no filistriem ir klāt.

34. Visās sapulcēs jautājumus izšķir ar klātesošo vienkāršu balsu vairumu. Pie līdzīgām balsīm izšķir sapulces vadona balss.

35. Balsošanu izdara atklāti, izņemot gadījumus, ja viens no klātesošiem atklātai balsošanai pretojas.

36. Filistrs var tikt striķēts iz filistru skaita, ja pilna studentu sapulce, kuņā jābūt klāt ne mazāk kā $\frac{3}{4}$ no visa balstiesīgu biedru skaita, par to izteicas. Par savu lēmumu Sabiedrība paziņo filistru konventam.

37. Gadījumā, ja filistru konvents protestētu pret šādu Sabiedrības rīkošanos, tad, lai tomēr sasniegtu abpusīgu vienošanos, tiek izvēlēta šķirēju tiesa, sekošā kārtībā: ik pa 2 locekļiem no abām pusēm, kuři tad izvēlas bezpartejisko vai nu no filistru jeb studentu biedru puses.

Sabiedrības darbības vadīšana.

38. Sabiedrības darbības vadīšana tiek uzticēta: 1) pilnām sapulcēm, 2) valdei, kā izpildu organam, sastāvošam no priekšnieka, sekretāra un kasieŗa, un 3) tiem organiem, kurus pie vajadzības var izvēlēt pilna sapulce.

Sapulce.

39. Sapulces ir: 1) kārtējās, kuŗas jānotur ne mazāk, kā 1 reiz mēnesī, 2) ārkārtējās, kuŗas tiek sašauktas vai nu uz valdes iniciatīvu jeb uz ne mazāk kā 5 balstiesīgu biedru vēlēšanas, un 3) literāriskas.

40. Kārtējās un ārkārtējās sapulces tiek uzskatītas par likumīgām, ja tajās klāt ne mazāk kā $\frac{2}{3}$ no visa balstiesīgo biedru skaita. Literāriskas sapulces ir likumīgas pie $\frac{1}{2}$ no visa balstiesīgo un nebalstiesīgo biedru skaita.

41. Ja nu uz pirmo sapulci neierodas noteiktais biedru skaits, tad otrā sapulce tiek uzskatīta par likumīgu, neskatoties uz sanākušo biedru skaitu.

42. Visas sapulces jautājumus izšķir ar klātesošo balsiesīgo biedru vienkāršu balsu vairākumu, izņemot tos gadījumus, par kuriem noteikta sevišķa balsošanas kārtība.

Piezīme. Pie līdzīgām balsīm izšķir sapulces vadoņa balss.

43. Balsošanu izdara atklāti, izņemot gadījumus, ja kāds no klātesošiem balstiesīgiem biedriem atklātai balsošanai pretojas.

44. Sapulce izvēl sapulces vadoni no sava vidus.

45. Katrā sapulcē tiek vests protokols, kuŗš tiek pieņemts nākošās sapulces vakarā.

46. Sapulces vadītājs var atņemt biedram vārdu, ja biedrs traucē sapulces kārtību.

Piezīme. Par sapulces vadītāja rīkošanos biedrs var sūdzēties nākošai sapulcei.

47. Jebkuŗas sapulces vadītāja tiesības un pienākumi ir: 1) dot vārdu un, pie diviem aizrādījumiem „turēties pie lietas“, to atņemt, 2) pēc līdzīgām balsīm izšķirt jautājumu ar savējo.

Valde.

48. Valde, ka arī bibliotēkars un viņa palīgs, sekretāra palīgs un kasieŗa palīgs, tiek izvēlēti pilnā sapulcē uz vienu gadu katra akadēmiska gada sākumā ar aizklātu balsošanu.

Piezīme: Valdī var pārvēlēt pilna sapulce, ja par to uzstājas $\frac{2}{3}$ no visiem balstiesīgiem biedriem.

49. Valde sastāv iz: 1) priekšnieka, 2) sekretāra un 3) kasieŗa.

50. Valdes pienākumi ir: 1) raudzīties uz statūtu un sapulces spriedumu izpildīšanu, 2) gādāt par gada pārskata izstrādāšanu. Valde vada visu iekšējo Sabiedrības dzīvi, apvieno savās rokās Sabiedrības darbības centrālvadību un, būdama pilnās sapulces galvenais izpildu organs, par savu darbību atbild biedru pilnai sapulcei.

Valdes priekšnieks.

51. Valdes priekšnieka pienākumi ir: 1) būt Sabiedrības priekšstāvim attiecībā pret citām iestādēm un personām.

- 2) raudzīties uz statūtu un sapulces spriedumu izpildīšanu,
- 3) gādāt telpas un izzīpot biedriem sapulces vietu un laiku.

S e k r e t ā r s.

52. Sekretārs 1) ir priekšnieka vietnieks, 2) sekretārs ved sapulces protokolus un ieraksta tos sevišķā „protokolu grāmātā”, 3) ved Sabiedrības korespondenci, izņemot kases un bibliotēkas lietas, 4) pārzina archīvu, 5) sastāda akadēmiska gada sākumā — vēlākais līdz 1. okt. pagājušā gada pārskata projektu, 6) ved biedru grāmatas (adresu u. t. t.), 7) ved mantas sarakstu.

K a s i e r i s.

53. Kasiera pienākumi ir: 1) saņemt Sabiedrībai ietekošas summas un rūpēties par viņu kārtīgu ietecēšanu, 2) izdot iz kases naudu pēc sapulces spriedumiem, 3) sastādīt katra akadēmiska gada sākumā ne vēlākais kā līdz 1. okt. kases pārskatu par pagājušo gadu, 4) vest kases grāmatas, 5) nodot, amatu atstājot, kases grāmatas kārtībā revīzijas komisijai, 6) saņemt vekselus un uzglabāt tos pēc sapulcē nospriestas kārtības.

B i b l i o t ē k ā r s.

54. Bibliotēkara pienākumi ir: 1) gādāt par kārtību bibliotēkā, vest katalogu visām bibliotēkas grāmatām, 4) iegādāt iz sapulces sprieduma laikrakstus un grāmatas, 5) nodot, amatu atstājot, visas grāmatas kārtībā revīzijas komisijai.

Piezīme: Par bibliotēkas uzglabāšanas vietu apspriež sapulce.

P a l ī ģ u p i e n ā k u m i.

55. Palīģu pienākumi un tiesības ir izpildīt amata vīru pienākumus pēdējiem klāt neesot, vai ja tie viņiem tos uzdod.

Naudas aizdošanas un atmaksāšanas kārtība.

56. Nauda iz kases tiek izdota: 1) uz 4 nedēļām pret parādzīmi un 2) uz studiju laiku pret blanko vekseli.

57. Uz vekseļa jāraksta aizņemta summa līdz ar 6% gadā par 4 gadiem, pie kam uz katra vekseļa jāraksta ne vairāk par 50 rbl.

58. Vekseli atmaksājami 4 gadu laikā skaitot no 1. aug. tā gada, kad biedrs atstājis augstskolu.

59. Kasē vienmēr jābūt 25 rbl., kā pamata fondam, kuŗi nav biedriem aizdodami.

60. Ja biedram, kam nauda aizdota uz 4 nedēļām, maksāšanas laik novecojis, sapulce viņam var atlikt naudas maksāšanas laiku uz tālākām 4 nedēļām. Pēc tam par aizņemto summu tiek rēķināti 6% gadā.

61. Aizdevumi uz 4 nedēļām var tikt pārvesti uz studiju laiku.

62. Biedri nevar nekādus aizņēmumus iz kases dabūt, ja 1) viņiem kaut kādi parādi, kuŗu maksāšanas laiks jau notecējis (tā saucamie tekošie parādi), 2) ja viņi aizņemušies naudu uz 4 nedēļām.

63. Biedri, kas lūdz no kases aizņemties naudu, atstāj sapulci pa to laiku, kamēr tiek naudas jautājums par viņu izspriests.

64. Nebalstiesīgi biedri nekādus aizņēmumus no kases nevar dabūt.

Revīzijas komisija.

65. Bez valdes sapulce ievēl revīzijas komisiju, sastāvošu no 3 locekļiem, uz vienu gadu, un viņas uzdevums kontrolēt valdes un citu Sabiedrības izpildu organu darbību.

66. Darbības gada beigās revīzijas komisijai jāizdara visu Sabiedrības iestāžu revīzija un par tās rezultātiem jāziņo pilnai sapulcei.

Piezīme: Kase var tikt revidēta katrā laikā, ja to vēlētos $\frac{1}{3}$ visu balstiesīgu biedru.

67. Pēc izdarītas revīzijas revīzijas komisija nodod: 1) centrālkasierim pusi no visiem vekseliem, 2) jaunizvēlētam kasierim kasi un kases grāmatas, 3) jaunizvēlētam bibliotēkaram bibliotēku.

Par statūtiem.

68. Sabiedrības statūti var tikt grozīti uz ne mazāk kā $\frac{2}{3}$ no visu Sabiedrības balstiesīgu biedru lēmuma.

69. Sabiedrībai ir savs zēģelis ar uzrakstu „Maskavas Latviešu studentu Sabiedrība Fraternal. Moscov.“

Par Sabiedrības mantu.

70. Sabiedrības manta sastāv no: 1) iz § 3. minētiem sabiedrības līdzekļiem, 2) iz bijušā „Maskavas Latviešu studentu Vakara“ mantas, 3) iz filistru naudām, 4) iz Sabiedrības kapitāla procentiem, 5) iz bibliotēkas un inventāra.

Sabiedrības darbības pārtraukšana un atjaunošana.

71. Ja Sabiedrībā mazāk par 3 balstiesīgiem biedriem, tad Sabiedrības kase jānodod centrālkasierim un bibliotēka vienam no Maskavā dzīvojošiem filistriem.

72. Līdz ko Sabiedrībā atkal ir 3 balstiesīgi biedri, tie saņem atkal kasi un bibliotēku.

Šie statūti lietoti pēc 1902. g. 12. janvāra, kad „Maskavas latviešu studentu vakaru“ pārdēvēja par „Maskavas latviešu studentu sabiedrību Fraternalitas Moscoviensis“.

Coetus'i 1921.—1934. g.

1920./21. g. I sēm.

Oldermanis: Krēbss, Jānis.

1. Lapiņš, Jānis, stud. theol.
2. Meike, Leo, stud. iur.
3. Kerus, Jānis, stud. iur.
4. Žagars, Leo, stud. iur.
5. Pommers, Alfrēds, stud. arch.
6. Linde, Nikolājs, stud. iur.
7. Šmits, Pāvils, stud. oec.; izstājies.
8. Grunte, Mārtiņš, stud. iur.; izstājies.
9. Strautmanis, Ralfs, stud. med.; izslēgts.
10. Kerus, Jānis, stud. iur.

1920./21. g. II sēm.

Oldermanis: Krēbss, Jānis.

1. Beimuts, Gustavs, stud. iur.

1921./22. g. I sēm.

Oldermanis: Pommers, Pēteris.

1. Meike, Herberts, stud. iur.
2. Butuls, Kristaps, stud. med.
3. Krigers-Krodzinieks, Ernests, stud. med.
4. Upīte, Mieriņš, stud. mech.
5. Cielēns, Otto, stud. oec.
6. Vilumsons, Ringolds, stud. oec.
7. Ziraks, Arnolds, stud. ing.
8. Knope, Vilis, stud. oec.
9. Dance, Herberts, stud. iur.
10. Ūdris, Teodors, stud. iur.
11. Feldmanis, Reinis, stud. oec.; izslēgts.
12. Grīnvalds, Erhards, stud. iur.; izstājies.
13. Karlsons, Nikolājs, stud. iur.; izstājies.
14. Podnieks, Alberts, stud. med.; izstājies.
15. Pastalnieks, Antons, stud. med.; izslēgts.
16. Brands, izslēgts.

1921./22. g. II sēm.

Oldermanis: Pommers, Pēteris.

No 1922. g. 7. III.: Krēbs, Jānis.

1. Butulis, Arturs, stud. mech.
2. Leitis, Alberts, stud. oec.
3. Amatnieks, Alfrēds, stud. oec.
4. Sviestiņš, Adriāns, stud. mech.
5. Liepiņš, Teodors, stud. mech.
6. Gudže, Nikolājs, stud. theol.
7. Vittands, Valters, stud. chem.
8. Vītoliņš, Teodors, stud. silv.
9. Podnieks, Alfons, stud. med.
10. Neilands, Osvalds, stud. phil.
11. Brože, Gerhards, stud. agr.; izslēgts.
12. Vītoliņš, Jānis, stud. silv.
13. Mednis, A., izstājies.
14. Vikels, Jānis, stud. silv.; izstājies.
15. Rars, Kārlis, stud. mēch.; izstājies.

1922./23. g. I sēm.

Oldermanis: Romanovs, Jānis.

1. Plūme, Roberts, stud. iur.
2. Leitis, Hermans, stud. oec.
3. Neilands, Alfons, stud. med.
4. Ziediņš, Ādolfs, stud. med. (vēlāk iur.)
5. Valtenbergs, Edgars, stud. oec.
6. Pladars, Mārtiņš, stud. mech.
7. Freimanis, Edgars, stud. mech.
8. Zāgars, Voldemārs, stud. oec.
9. Štāls, Georgs, stud. mech.
10. Kerpe, Arvids, stud. iur.; izstumts
11. Panders, Pēteris, stud. arch.; izstumts.
12. Kalvišskys, Voldemārs, stud. iur.; izslēgts.
13. Zaikovs, Jānis, stud. rer. nat.; izstājies.
14. Vasilis, Jānis, stud. ing.; izstājies.
15. Krūmiņš, Alfrēds; izstājies.

1922./23. g. II sēm.

Oldermanis: Romanovs, Jānis.

1. Upe, Jānis, stud. oec.

1923./24. g. I sēm.

Oldermanis: Dance, Herberts.

1. Ameriks, Jānis, stud. silv.
2. Bergmanis, Herberts I, stud. iur.
3. Brīvmanis, Viktors, stud. iur.

4. Drande, Jēkabs, stud. iur.
5. Feldmans, Nikolājs, stud. mech.
6. Gubenis, Oļģerts, stud. iur.
7. Igne, Kārlis, stud. math.
8. Kradziņš, Maksis, stud. arch.
9. Lukstiņš, Pēteris, stud. oec.
10. Pārups, Indriķis, stud. med.
11. Langenfelds, Alfrēds, stud. iur.
12. Ūders, Jānis, stud. oec.
13. Augusts, Kārlis, stud. ing.; izstumts.
14. Galviņš, Nikolājs, stud. chem.; izslēgts.
15. Sproģis, Arvīds, stud. iur.; izstājies.

1924./25. g. I sēm.

Oldermanis: Vitānds, Valters.

1. Akmentiņš, Nikolājs, stud. iur.
2. Bernšteins, Broņislavs, stud. oec.
3. Grinfelds, Aleksandrs, stud. oec.
4. Gudže, Aleksandrs, stud. theol.
5. Lukstiņš, Boriss, stud. chem.
6. Puķītis, Vilis, stud. oec.
7. Puriņš, Alberts, stud. ing.
8. Rudzītis, Jūlijs, stud. theol.
9. Veidners, Georgs, stud. iur.
10. Zakis, Fricis, stud. oec.
11. Kļaviņš, Nikolājs, stud. ing.
12. Martinsons, Gustavs, stud. iur.
13. Augusts, Voldemārs, stud. oec.
14. Purgals, Kornelijs, stud. iur.
15. Jostiņš, Vilis, stud. oec.; izslēgts.
16. Lūsis, Jānis, stud. med.; izstājies.
17. Valtmanis, Otto, stud. agr.; izstājies.
18. Leitendorfs, Osvalds, stud. oec.; izstumts.

1925./26. g. I sēm.

Oldermanis: Dance, Herberts.

1. Blūms, Jānis, stud. iur.
2. Cēders, Voldemārs, stud. mech.
3. Dance, Anatols, stud. agr.
4. Kauliņš, Augusts, stud. iur.
5. Kociņš, Fricis, stud. oec.
6. Līcītis, Kārlis, stud. oec.
7. Liepiņš, Voldemārs, stud. agr.
8. Lomanis, Jānis, stud. agr.
9. Segliņš, Arturs, stud. mech.
10. Vikmanis, Heinrichs, stud. ing.
11. Vittānds, Aleksandrs, stud. iur.
12. Zeminskis, Videvuts, stud. iur.
13. Groskopfs, Jēkabs, stud. iur.

14. Mūzis, Nikolājs, stud. iur.; izstājies.
15. Villums, Rolands, stud. iur.; izstājies.

1926./27. g. I sēm.

Oldermanis: Knope, Vilis.

1. Balodis, Arnolds, stud. oec.
2. Braslis, Kārlis, stud. iur.
3. Fimbers, Teodors, stud. mech.
4. Grasmanis, Kārlis, stud. iur.
5. Janieks, Herberts, stud. iur.
6. Jansons, Edgars, stud. chem.
7. Kārklīņš, Edgars, stud. iur.
8. Krēsliņš, Arnolds, stud. chem.
9. Krievs, Rūdolfs, stud. mech.
10. Liepiņš, Eduards, stud. iur.
11. Mītkus, Kārlis, stud. med.
12. Millers, Kārlis, stud. iur.
13. Stukuls, Vilis, stud. agr.
14. Šneiders, Edvīns, stud. iur.
15. Zemītis, Arvīds, stud. oec.
16. Zivtiņš, Jānis, stud. mech.

1927./28. g. I sēm.

Oldermanis: Zāgars, Voldemārs.

1. Albats, Laimonis, stud. oec.
2. Apinītis, Arnolds, stud. iur.
3. Buģis, Arvīds, stud. theol.
4. Damjanskis, Staņislavs, stud. iur.
5. Jurjans, Herberts, stud. iur.
6. Kalniņš, Boriss, stud. iur.
7. Luriņš, Leopolds, stud. theol.
8. Ozols, Nikolājs, stud. iur.
9. Primanis, Leonards, stud. med.
10. Raibarts, Jānis, stud. iur.
11. Sarkanbārdis, Manfrēds, stud. arch.
12. Veimanis, Paulis, stud. oec.
13. Upmanis, Ādolfs, stud. oec.; izslēgts.
14. Heidens, Ernests, stud. silv.; izstājies.
15. Bertulsons, Jēkabs, stud. oec.; izstājies.
16. Mednis, Pēteris, stud. iur.; izstājies.

1928./29. g. I sēm.

Oldermanis: Upīte, Mieriņš.

1. Albats, Bruno, stud. iur.
2. Andersons, Juris, stud. iur.
3. Balodis, Erīchs, stud. oec.
4. Bergmanis, Herberts II, stud. oec.
5. Grinbergs, Ansis, stud. iur.

6. Osītis, Paulis, stud. oec.
7. Ozols, Aleksandrs, stud. agr.
8. Podnieks, Adolfs, stud. iur.
9. Šmits, Pāvils, stud. oec.
10. Veiklevičs, Pēteris, stud. iur.
11. Bisenieks, Edgars, stud. oec.
12. Reins, Alfons, stud. iur.
13. Sumbergs, Leonids, stud. iur.; izslēgts.
14. Bērziņš, Arvīds, stud. oec.; izstājies.
15. Strazdiņš, Alfrēds, stud. phil.; izstumts.
16. Lasis, Jēkabs, stud. silv.; izstājies.

1929./30. g. I sēm.

Oldermanis: Veidners, Georgs.

1. Albats, Jānis, stud. ing.
2. Akmentiņš, Eižens, stud. iur.
3. Beķeris, Reinholds, stud. vet. med.
4. Buloti, Jānis, stud. oec.
5. Dambekalns, Rainis, stud. chem.
6. Dinbergs, Anatols, stud. iur.
7. Mednis, Pēteris, stud. iur.
8. Nicmanis, Kārlis, stud. iur.
9. Ozols, Mārtiņš, stud. phil.
10. Stege, Vilhelms, stud. oec.
11. Cēsnieks, Laimonis, stud. oec.
12. Rācenis, Elmārs, stud. rer. nat.; izstājies.
13. Lumanis, Alfrēds, stud. iur.; izstājies.
14. Grāvītis, Adolfs, stud. mech.; izstājies.
15. Krisonis, Verners, stud. arch.; izstājies.

1930./31. g. I sēm.

Oldermanis: Upe, Jānis.

1. Cimdiņš, Elmārs, stud. iur.
2. Činis, Jānis, stud. ing.
3. Dāle, Reinhard, stud. med.
4. Grāvītis, Roberts, stud. med.
5. Hochbergs, Reinhard, stud. agr.
6. Kārklīņš, Vilhelms, stud. iur.
7. Krievs, Kārlis, stud. iur.
8. Landorfs, Edvīns, stud. ing.
9. Lorbergs, Artūrs, stud. oec.
10. Ozoliņš, Jēkabs, stud. agr.
11. Podiņš, Ojārs, stud. med.
12. Skrastiņš, Pēteris, stud. iur.
13. Zilbers, Boriss, stud. oec.
14. Resnais, Oļģerts, stud. chem.; izstājies.
15. Eikens, Arnolds, stud. med.; izstājies.
16. Cēsnieks, Haralds, stud. rer. nat.; izstājies.
17. Didrichsons, Stefans, stud. rer. nat.; izstājies.

1931./32. g. I sēm.

Oldermanis: Līcītis, Kārlis.

1. Albatšs, Huberts, stud. mech.
2. Dunkels, Alfrēds, stud. iur.
3. Galiņš, Ernests, stud. iur.
4. Kalniņš, Eduards, stud. iur.
5. Kļaviņš, Jēkabs, stud. silv.
6. Kreicbergs, Voldemārs, stud. iur.
7. Obšteins, Arnolds, stud. iur.
8. Ozols, Augusts, stud. ing.
9. Pikans, Vilis, stud. oec.
10. Pommers, Oskars, stud. oec.
11. Pulkšs, Ansis, stud. ing.
12. Špīlbergs, Raimunds, stud. oec.
13. Zagars, Herberts, stud. oec.
14. Celmalšs, Artūrs, stud. agr.; izstājies.

1931./32. g. II sēm.

Oldermanis: Līcītis, Kārlis.

1. Reinfelds, Sergejs, stud. iur.

1932./33. g. I sēm.

Oldermanis: Liepiņš, Eduards.

No 1933. g. III.: Šmits, Pāvils.

1. Broks, Kurts, stud. iur.
2. Frankenšteins, Alberts, stud. ing.
3. Gefkens, Jānis, stud. phil.
4. Grasmanis, Andrejs, stud. vet. med.
5. Jansons, Aleksandrs, stud. mech.
6. Krēsliņš, Oļģerts, stud. iur.
7. Lapiņš, Jānis, stud. agr.
8. Liepiņš, Ernests, stud. agr.
9. Minkevičs, Aleksis, stud. iur.
10. Siliņš, Alberts, stud. iur.
11. Skadiņš, Leo, stud. iur.
12. Ūpešlācis, Viktors, stud. iur.
13. Volonts, Aleksandrs, stud. iur.
14. Dombrovsķis, Oļģs, stud. iur.

1933./34. g. I sēm.

Oldermanis: Puriņš, Alberts.

1. Akmentiņš, Arturs, stud. oec.
2. Arsons, Voldemārs, stud. iur.
3. Beķeris, Teodors, stud. ing.
4. Bērziņš, Jānis, stud. iur.
5. Cīrulis, Miervaldis, stud. iur.
6. Elmuts, Voldemārs, stud. iur.

7. Ginters, Hugo, stud. iur.
8. Jansons, Rūsiņš, stud. oec.
9. Johansons, Leonīds, stud. ing.
10. Kochs, Alfrēds, stud. med.
11. Pulkšs, Gustavs, stud. oec.
12. Rēdlichs, Ernsts, stud. mech.
13. Sape, Osvalds, stud. agr.
14. Soste, Georgs, stud. iur.
15. Šmits, Viktors, stud. iur.
16. Knope, Alfs, stud. oec.; izstājies.

1933./34. g. II sēm.

Oldermanis: Puriņš, Alberts.

1. Laube, Eižens, stud. mech.

